

GENDERKLIK IN LEERMIDDELEN

CHECKLIST GENDER- EN HETERONORM

VOOR EDUCatieve UITGEVERS, LEERKRACHTEN EN IEDEREEN DIE LEERMIDDELEN PRODUCEERT VOOR KINDEREN EN JONGEREN.

Beeldvorming in handboeken realistisch en herkenbaar maken voor leerlingen, is een hele uitdaging. Op het vlak van gender en relatievormen is het belangrijk om normdoorbekend te werken. Het klassieke gezin met de traditionele rolverdeling is nog vaak prominent aanwezig in boeken. In werkelijkheid zijn alternatieve gezinsvormen en rolverdelingen echter geen zeldzaamheid meer: nieuw-samengestelde gezinnen, de 'nieuwe man', het halebigezin, de carrièrevrouw... Deze checklist stimuleert je om normdoorbekend te werken en de niet-traditionele gezinsvormen en rolverdelingen een plaats te geven in je handboek.

Met beeldvorming bedoelen we hier vooral illustraties (meer bepaald alles wat de lezers / gebruikers hun beeld doet vormen over maatschappelijke thema's), maar ook in voorbeelden kan je normdoorbekend werken.

<p>GENDERNORM DOORBREKEN</p> 	<ul style="list-style-type: none">☐ In het document komen ongeveer evenveel mannelijke als vrouwelijke personages voor.☐ Er worden ook personages afgebeeld waarvan het geslacht niet direct duidelijk is.☐ Alle personages voeren diverse activiteiten uit en worden in uiteenlopende situaties afgebeeld.☐ Mannelijke en vrouwelijke personages voeren ook roldoorbekende beroepen uit. Streef naar een realistisch evenwicht.☐ Er is aandacht voor de houding die de personages aannemen en de voorwerpen die ze gebruiken.	<p>TIP: Uit verschillende onderzoeken over leermiddelen en prentenboeken voor kinderen blijkt dat mannelijke personages vaker als hoofdpersoon aan bod komen dan vrouwelijke personages. Vrouwelijke personages komen tout court minder in beeld. Hou daarom het evenwicht in het oog.</p> <p>Tip: Beeld ook mannelijke personages eens binnenshuis af terwijl ze achter het fornuis staan. Let er op dat niet enkel mannelijke personages 'stoere', 'gevaarlijke' of 'avontuurlijke' activiteiten uitvoeren.</p> <p>Tip: Beeld ook beroepsactieve vrouwen uit. Vrouwen kunnen ook beroepen als atleet, tandarts, brandweervrouw of slager uitoefenen. Mannelijke personages kunnen ook leerkracht, verpleger of winkelbediende zijn.</p> <p>Tip: Beeld ook vaderfiguren uit met kinderen op de arm, en vrouwelijke personages die gereedschap in de hand nemen.</p>
--	--	--

HETERONORM DOORBREKEN

- Niet alleen heterokoppels, maar ook koppels van hetzelfde geslacht komen voor.**
- Er komen diverse gezinsvormen aan bod: éénoudergezinnen, holebigezinnen, nieuw samengestelde gezinnen, ...**
- Homoseksualiteit komt expliciet aan bod.**
- Seksuele identiteit wordt ook geïntegreerd in het document (komt dus ook aan bod, daar waar het niet direct specifiek over dit thema gaat).**
- Taal maakt deel uit van beeldvorming: het taalgebruik is zo neutraal mogelijk.**

Tip: Beeld holebi's realistisch af. Sommige holebi's zijn stereotiep, andere helemaal niet. Geef die diversiteit weer. Doorbreek het vooroordeel dat in een holebikoppel de ene partner 'de vrouw' is en de andere 'de man'.

Tip: Probeer om die diversiteit in het hele document weer te geven en niet alleen in de hoofdstukken die over de thema's 'het gezin' of 'diversiteit' gaan.

Tip: Seksuele identiteit komt expliciet aan bod tijdens thema's als: 'anders zijn', 'relationele en seksuele vorming', 'liefde en vriendschap', ...

Tip: Je kan het thema overal impliciet integreren, zonder er al te veel de nadruk op te leggen. Bijvoorbeeld in een vraagstuk: "An en Jasmina bouwen samen een huis en moeten berekenen hoeveel stenen ze nodig hebben."

Tip: Spreek in neutrale termen als ouder, partner, Als dat niet kan, hou dan de opties open: mama / papa, hij/zij, ouder, Gebruik voorbeelden van koppels van hetzelfde geslacht en niet enkel man-vrouw relaties.

Meer screeningsinstrumenten over gender vind je op de website van Rosa Documentatiecentrum: www.genderindeklas.be

Diversiteit in relatievormen en gender is uiteraard maar één aspect van de diversiteit in onze samenleving. Neem ook een kijkje op volgende link en ontdek hoe je met andere thema's kan werken: www.steunpuntdiversiteitenleren.be

Deze checklist kwam tot stand in kader van het 'Open Boek Project 2011' van çavaria, met steun van de Vlaamse Minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel Pascal Smet. Met dank aan Rosa Documentatiecentrum.

